

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNH ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

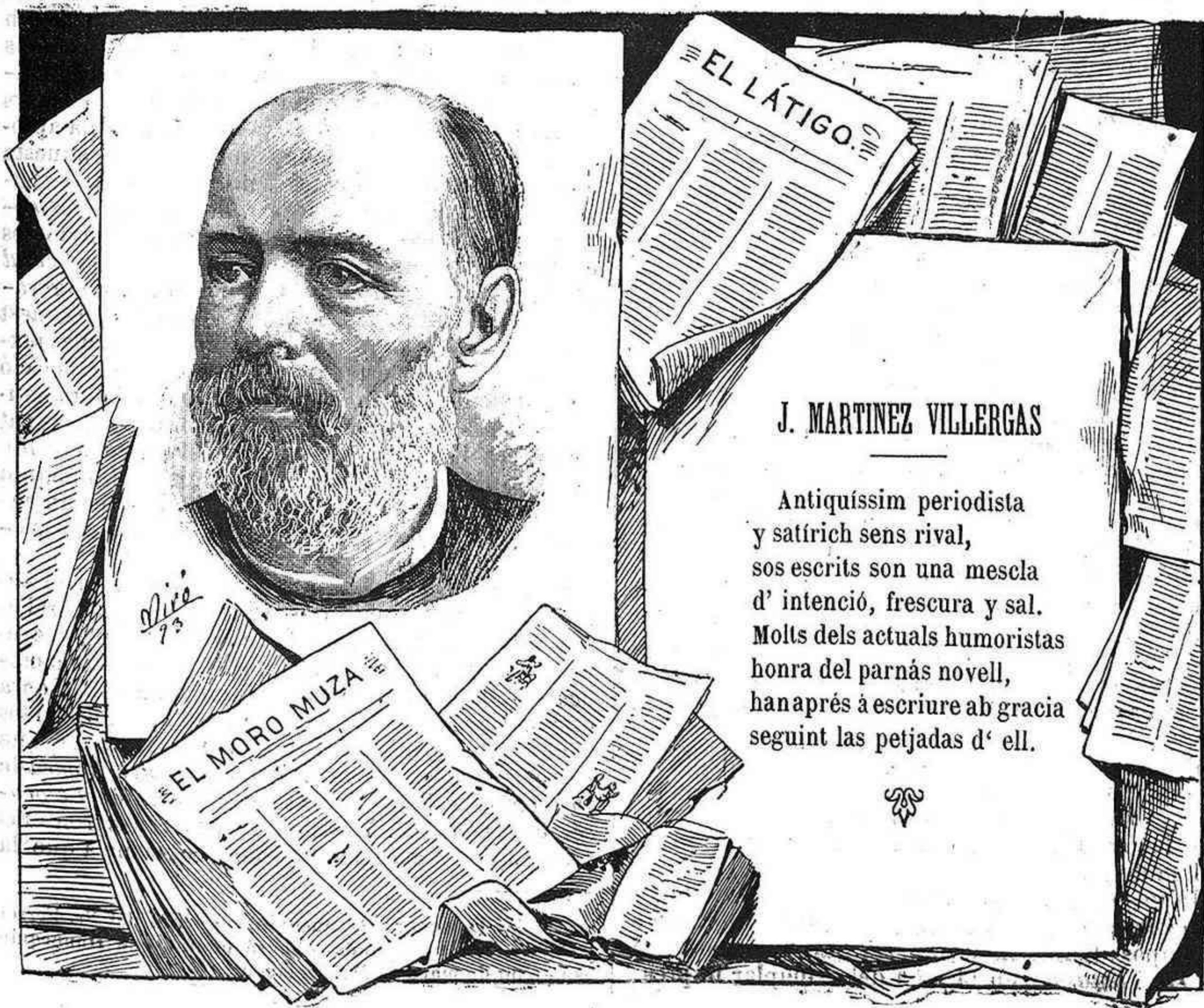
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

J. MARTINEZ VILLERGAS

Antiquíssim periodista
y satírich sens rival,
sos escrits son una mescla
d' intenció, frescura y sal.
Molts dels actuals humoristas
honra del parnàs novell,
hanaprés a escriure ab gracia
seguint las petjadas d' ell.

RESUM

Descartant los desvergonyiments y 'ls esforços que fá per extraviar la qüestió del séu aspecte fonamental, resulta lo següent:

Que 'l Sr. Ferrer y Codina, de paraula y per escrit feya passar per original la comedia ¡¡TENORIOS!! inseguint la costum que ha vingut observant en la major part de las obras del séu repertori.

Que 'l Sr. Ferrer y Codina, únicament quan se vá veure sorprés, suspengué la venta del exemplar, qual publicació tenia anunciada feya dias, per tenir temps de una nota en la qual reconeix entre altrás cosas que la *séva comedia ORIGINAL* estava inspirada en lo *vaudeville*: continuarhi *Le Procés Veauradieux*, de Delacourt.

Aquest es l' aspecte fonamental y originari de la qüestió. De segur que si nosaltres no haguéssim aixecat la llebra, lo Sr. Ferrer y Codina no hauria publicat aqueixa nota, com no l' ha publicada en cap mes obra de las moltas que conta y que s' ha fet sévas, no sentho, lo qual estém disposats á demostrarho sempre que convinga.

Aquesta es la veritat pura y llisa, y davant de la veritat son inútils tots los subterfugis y tots los sofismas del Sr. Ferrer y Codina y de *L' Estudiant de La Tomasa*, tenintnos sense cuydado que aquest *estudiant* sigui ó no sigui 'l mateix senyor Ferrer, ja que pel cas basta que dongui á llum las sévas elucubracions en lo periódich que dirigeix l' *original* autor de ¡TENORIOS!

* *

Pero 'l Sr. Ferrer y Codina y *L' Estudiant* mes sembla qu' escriguin pels xinos que pels catalans.

L' un y l' altre ja no tractan ara de explicar perque durant tant temps s' ha donat per original una producció que no ho era ni molt menos: lo que ara volen ponderar es lo *gran mérit literari* que ha contret l' *original* autor de ¡Tenorios! al arreglar ó desarreglar *Lo procés Veauradieux*, donant probas de una frescura sens exemple. Probablement al pobre Sr. Ferrer y Codina ja fa temps que se li devia morir l' avia. No d' altra manera 's comprenen las alabansas qu' ell mateix se prodiga.

Compreném que no es possible en una polémica periodística precisar tots los punts de contacte que pogan existir entre un' obra original y l' *arreglada* ó *desarreglada*. Si l' espay de que disposém ens permetés realisar aquest coteig ¡pobre Sr. Ferrer y Codina! Fàcilment demostrariam que 'l Sr. Ferrer y Codina ha prés l' idea general, qu' en lo teatro es lo més costós de trobar, ha adoptat lo desarrollo, qu' en lo teatro es lo mes difícil de combinar, y que á pesar de haver inventat un criat qu' en l' obra francesa no hi fá cap falta, y de haver modificat lleugerament lo desenllás, aqueixas modificacions cedeixen en detriment de l' obra. ¿Qui es lo Sr. Ferrer y Codina per anar á esmenar la plana á dos autors de tant talent y de tant *chic* com los Srs. Delacour y Hannequin? Únicament la ignorancia pot fer gala de semblants atreviments.

Respecte á lo demés, bastará comparar lo diálech fi, espiritual, impregnat de bon humor de l' obra francesa ab lo llenguatge ordinari, vulgarot y groixut del Sr. Ferrer y Codina, per adjudicarli un diploma de *putiné*.

Ja té sort que aquest coteig no pot ferse en un periódich; pero no s' hauria de prevaldre de aqueixa impossibilitat material, per gallejar com ho fá en *La Tomasa* y en la nota del exemplar imprés.

En *La Tomasa* invoca opinions del Dr. Cortejón y del Sr. Coll y Vehí respecte á l' originalitat de las obras literarias, que no son ni de cent lleguas aplicables al cas present. D' altra manera 'l Doctor Cortejón y 'l Sr. Coll y Vehí justificarian tots los timos literaris. Comparar ¡Tenorios! ab lo *Cant á la batalla de Lepanto* de Herrera, ab *La profecía del Tajo*, de Frá Lluís de Leon y ab *El sí de las niñas* de Moratin es lo que 'n diuhen los castellans: *un colmo*.

Es inútil fregar la pesseta ab aquests polvos de mirall: es falsa y no passa.

* *

La nota continuada en l' exemplar de ¡Tenorios! es curiosissima, tant per estar plagada de faltas gramaticals, com per lo que vol significar. Diu aixís textualment copiada:

«Aquesta Comedia está inspirada en lo *vaudeville* *Le procés Veauradieux* de Delacour (*), ab alteració de personatjes: sent completament original lo criat Ramon *ánima del enredo* (¡quina barra!) y lo desenllás, ab casi totas las escenas del tercer acte de la mateixa manera que tots los xistes de que tant n' abunda l' obra y que han sigut los que han resolt l' extraordinari éxit de la comedia, y moltas altrás escenas del primer y tercer acte.»

Aixís diu la nota del propi Sr. Ferrer: nota que segons afirma *L' Estudiant* ha publicat lo Sr. Ferrer per massa decencia literaria, puig podia donar l' obra per enterament original.

¡Per massa decencia literaria! ¡Valenta decencia! Una nota que tendeix manifestament á atribuirse tot lo mérit de una obra imaginada, tramada y brillantment escrita per dos autors extrangers, y espatllada y porquejada per un manobre catalá. Aixó es un altre *colmo*.

Tot *rata* literari, al veures sorprés, hauria de amagarse dintre de la claveguera, qu' es lo lloch que li correspon; pero 'l Sr. Ferrer tirant las cosas á barato y no mirant prim, en qüestions de delicadesa, lluny de fer honor com deuria als autors de *Le procés Veauradieux*, qual treball s' ha apropiat, declara paladinament que l' éxit de aquesta obra trasplantada al catalá, no 's déu ni á la concepció total, ni al séu desarrollo, ni als séus cómichs incidents, ni al ingeni originalíssim de dos escriptors de cap d' ala: tot l' éxit se déu al criat Ramon, *ánima del enredo*, al desenllás, lleugerament modificat pel Sr. Ferrer y als xistes de aquest senyor en que tant n' abunda l' obra (paraulas textuales). Sense aquests xistes, sense la modificació en lo desenllás y sense 'l criat Ramon, l' obra hauria fracassat. Lo Sr. Ferrer y Codina ha guanyat *Le procés Veauradieux* davant del públich de *Romea* de Barcelona. Mrs. Delacour y Hannequin quedan en descubert ab ell, y li han de fer un regalo, en pago del servey que 'ls ha prestat esmenantlos la plana.

Bé es veritat y aixó tal vegada ho ignora el senyor Ferrer, lo qual no es extrany perque 'l Sr. Ferrer y Codina ignora moltas cosas, bé es veritat repeteixo, que sense 'ls séus xistes, y sense la modificació del desenllás y sense 'l criat Ramon, l' obra original francesa vá tenir á París un éxit ruidós com pochs se 'n contan. Casi pot assegurar-se que per cada representació que s' ha donat á *Romea* de ¡Tenorios! á París van donarse'n cent de *Le procés Veauradieux*. Y l' obra vá passar las fronteras y traduhida ó arreglada ab més conciencia que la

(*) De Delacour y Hannequin, ab perdó del Sr. Ferrer y Codina, que tal vegada s' haurá figurat que Hannequin es lo nom de mare de Mr. Delacour.

SALUS POPULI SUPREMA LEX

— Senyor Arcalde, deixis d' estudiar y organizar exposicions. Ja que ha comensat á donar escombrada al matadero, aquí té aquestas eynas y segueixi 'ls mercats, los dipòsits de peix... y sobre tot, alguns recons de la casa de la Vila.

que ha tingut lo Sr. Ferrer, ha sigut aplaudida y celebrada á tot arreu, inclús á Espanya ab lo títol de *El pleito de Sandoval*, sense nescessitar per res ni 'l criat Ramón, ni la modificació del desenllás, ni la *frasseologia* especial de que 'n diu *xistes* lo Sr. Ferrer y Codina.

De manera que bé podém dir respecte al *arreglo* ó *desarreglo* catalá, que la comedia dels Srs. Delacour y Hannequin, fins ha sigut aplaudida al teatro *Romea* de Barcelona, no á causa, sino á pesar del criat Ramón, de la modificació del desenllás y dels *xistes* del Sr. Ferrer y Codina.

* * *

Y ara... prou.

Prou, respecte de aquest assumpto.

Consti que ni 'l Sr. Ferrer, ni *L' Estudiant*, ni ningú ha trobat fins ara 'l menor indici que pugui posar en dupte la originalitat de *Lo Plet de 'n Baldomero*. Varem retarlo á aclarir insinuacions malévolas respecte á aquest punt y *L' Estudiant* reconeix que vá cometre una lleugeresa. L' afany d' extraviar la qüestió que 's debatía, no se si pot justificar aquesta conducta. De totes maneres queda demostrat una vegada més quant cert es aquell adagi castellá que diu: «*Piensa el ladrón que todos son de su condición.*»

Queda en péu la demostració que varem prometre fer de que la major part de las obras que 'l senyor Ferrer y Codina ha donat á la escena com á propies, son apropiacions escandalosas. Fins ara n' hem posat dos á la picota: *Tenorios!* y *Palos y á casa*. Las demás anirán sortint de mica en mica, si es que avants no fa 'l mateix Sr. Ferrer y Codina una confessió general. No 's pot consentir que vaja pel mon ab lo bagul plé de contrabando literari: per lo tant se l' invita á declarar lo qu' es séu y lo que no ho es.

Y per acabar, crech que no es necessari siquera rebatre 'l cárrech que se 'ns fá de que la nostra conducta obeheixi á l' enveja. Passió es aqueixa que afortunadament no l' hem sentida may. Las obras notables ens han inspirat sempre sincera admiració... Ara per lo que respecta als fruyts de la rateria y de la barra, no crech que pugan despartar enveja ni en nosaltres, ni en ningú.

P. DEL O.

A UNA CARBONERA

SONET

Uns versos ja fa dias que 'm demanas
que siguin dedicats á ta persona;
y jo, per ser galan ab una dona
te 'ls vaig á fer sense tenirne ganas.

No buscaré paraulas molt galanas
ni 't diré resalada ni bufona.
Si no son del teu gust, tant se m'endona
que jo no 'n sé fer us de frases vanas.

Venent carbó t' embrutas molt la cara;
peró com ets un xich presumideta,
te la sols netejar ab aygua clara.

Mes ¡ay! tens relacions; y sabs Pepeta...
si 't fan á n' el honor una mascara,
¡ja pots rentar que may quedarás neta!

LLUIS SALVADOR.

LO LLENGUATJE DE LAS SABATAS

No se 'n riguin ni fassin mals pensaments: s'acaba d' averiguar que 'l calsat enrahona.

Un metje suís ho ha descubert, assegurant que aquest llenguatge supera en eloqüencia y sinceritat al de molts individus.

La nova llengua, com es lògich y natural, té ja 'l séu vocabulari: lo padri de la cosa l' ha batejat ab lo nom de *escarpologia*; paraula que, traduhida lliurement al catalá, vé á volguer dir: *explicacions de las sabatas*.

¿Qué es lo que las sabatas explican?

Tot lo que fa, es y pensa la persona que las porta.

Quan los alemanys Gall y Spurzein van inventar y propagar la frenologia, 's cregué que en la closca del individuo s' hi amagava 'l secret de la condició humana.

Los frenólechs palpavan la testa de las personas, y sense cumpliments ni vacilacions de cap classe donavan los séus dictámens.

—¿Té tal part del crani abultada?—deyan:—
Donchs vosté será artista.

—¿Té més desarrollada tal altra? Vosté 's dedicará al comers.

—¿Té 'l cap botarut en tal sentit? Vosté tirará un carro.

Los ossos del crani eran un mapa de relleu que 'ls sabis d' aquella época recorrian é interpretavan ab un aplóm extraordinari.

Aquesta protuberancia indicava l' amativitat, aquella l' adquisivitat, la de més amunt la energia, la de més avall la destructivitat: bastava un palpeig de cinch minuts per calificar un home.

Peró la invenció no va fer carrera y de mica en mica la frenologia va caure en l' olvit més lamentable.

Y torná á resucitar la fisionomancia.

Los rasgos de la cara ho deyan tot; los detalls de la fisionomia eran la revelació de la indole y naturalesa del individuo.

Un nas curt significava aixó; un nas llarch volia dir alló; arremangat, indicava tal cosa; aguileny, tal altra.

Los fisionomistas llegian lo nostre semblant com en un llibre obert: la boca, 'ls ulls, las cellas, las pestanyas, las orelles, la barba, lo front... tot tenia la séva explicació equivalent y precisa.

Tampoch l' estudi de la cara surti á compte y 's determiná baixar una mica més: á las mans.

La quiromancia assegurá qu' en las ratllas, aspecte y configuració de las mans podria veures retratada l' ánima del individuo, trobants'hi al mateix temps detallat lo séu porvenir.

Passada la saragata produhida per aquesta nova moda, vingué la grafología á desbancar á la quiromancia.

Segons lo carácter de lletra de las personas, tals eran ellas baix l' aspecte moral.

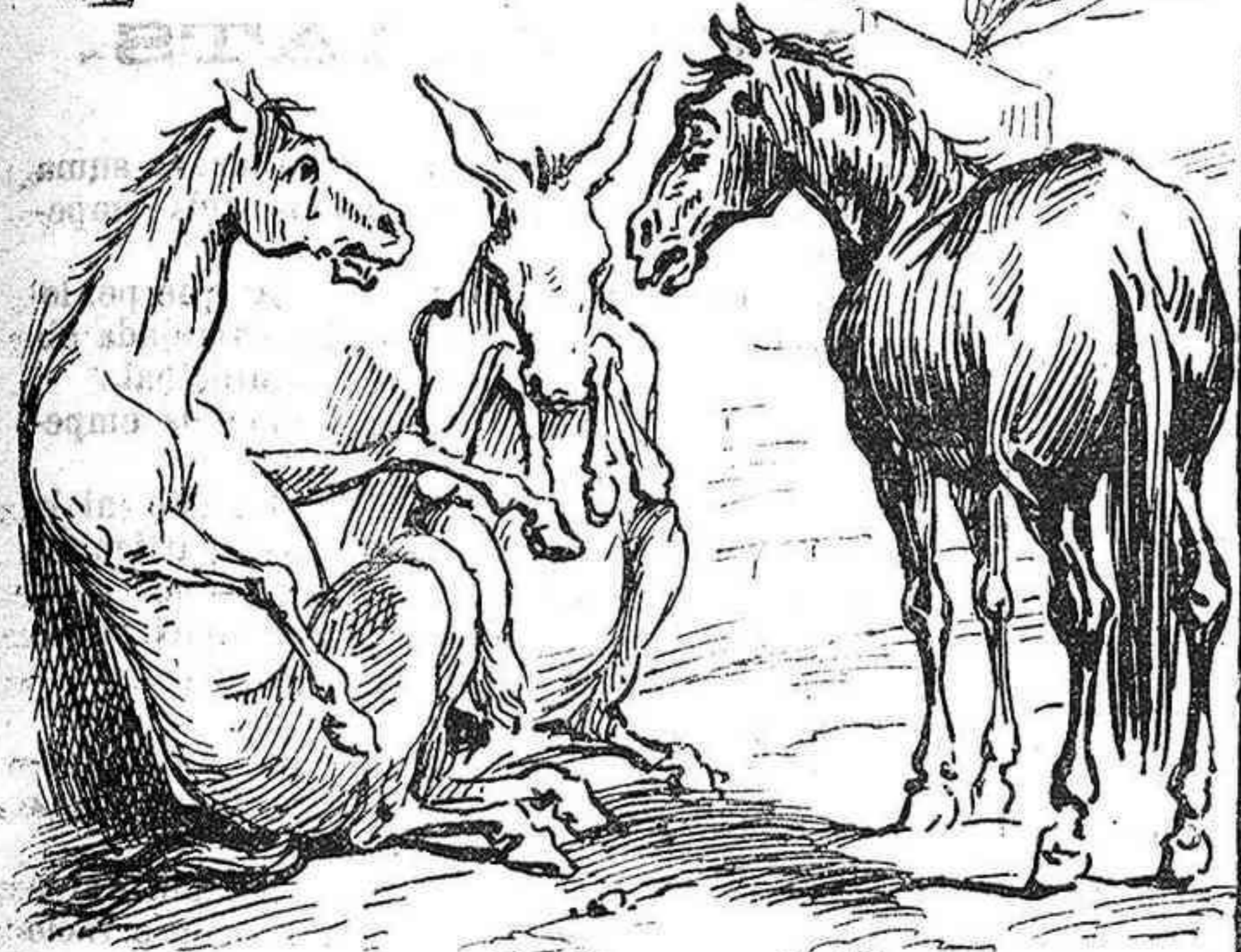
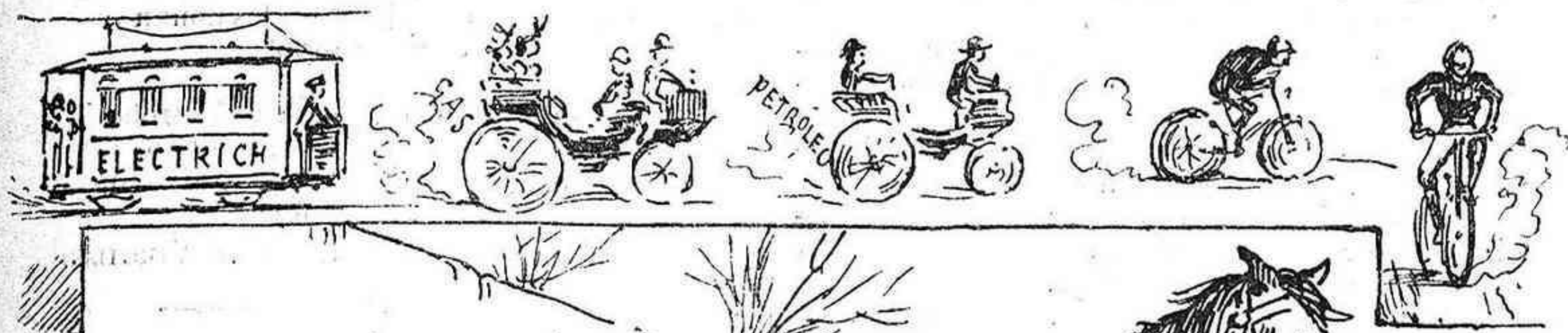
La escriptura drete designava naps; la inclinada, cols; las *esses* llargas, xirivias; las *tés* sense travessar, mal geni; las *jotas* molt obertas, honrades á tota proba...

Peró sense donar á la grafología lo temps que decentment necessitava pel séu natural desarrollo, vé la *escarpologia*, li invadeix la plassa y s' apodera del món.

Lo descubridor del sistema diu que 'l llenguatge de las sabatas es de lo més clar y expressiu que pot imaginarse.

En quatre llissons queda un hom convertit en

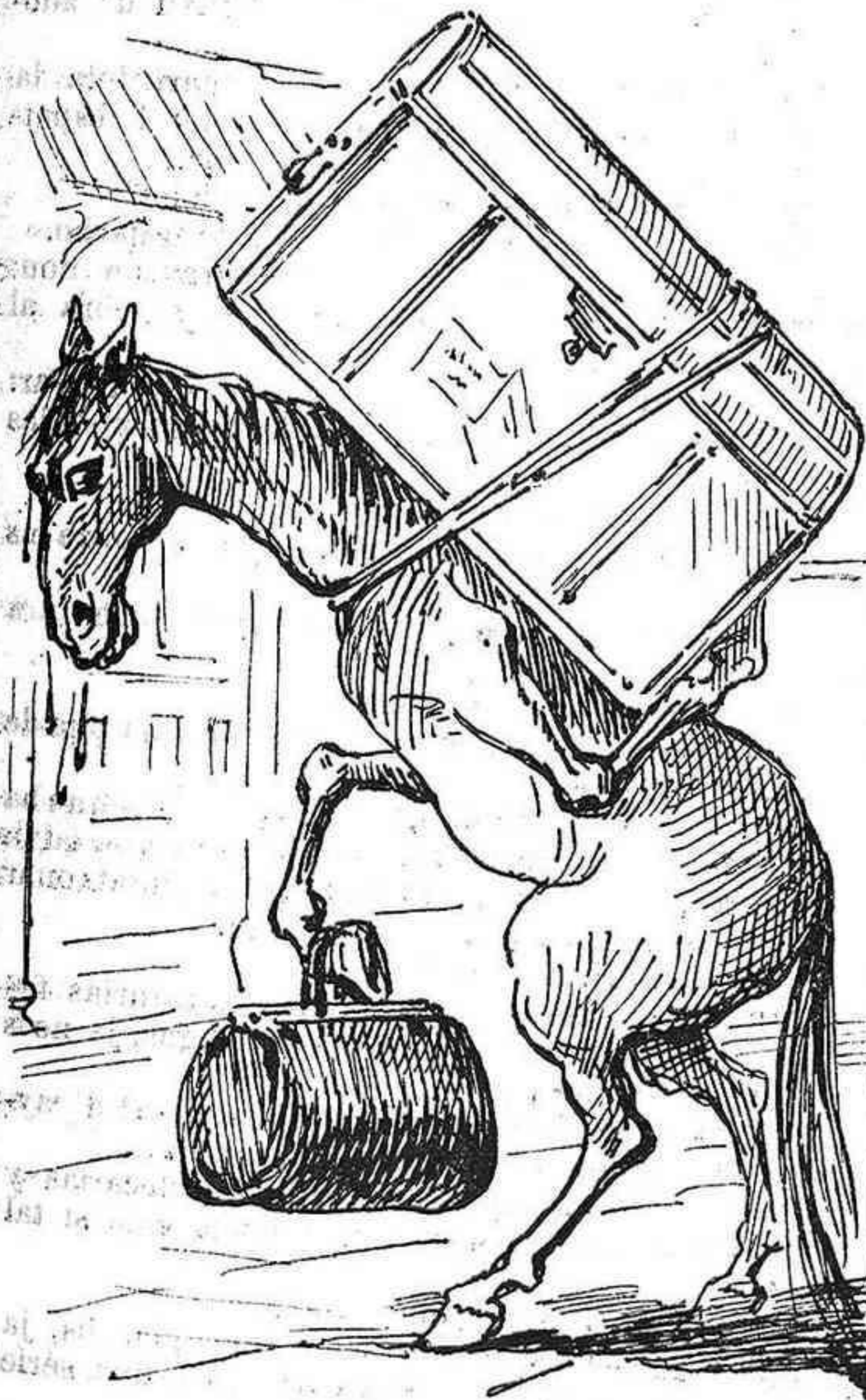
LOS PERJUDICIS DEL PROGRES—(SUPRESSIÓ DE LA FORSA ANIMAL)

¿Cóm guanyarém las garrofas?

—Jo probaré si aixó 'm vá.

—Jo á la estació á portar bultos

—Jo, que soch vell, á captá.

un escarpólech de primera: tot es qüestió de cop d' ull y fé en la nova doctrina.

Mirinse un subjecte qualsevol, que porti sabatas—perque si va descals no hem fet res—y examininli 'ls peus.

¿Gasta més los talons que la sola? Es un home de mal geni, testarut y voluntariós.

¿Lo calsat s' ha gastat per igual en sola y taló? Bella persona: aixó vol dir que té bon caràcter y observa una conducta honesta.

¿Gasta las sabatas de la vora y per la part de dins? Es un bútxara de primer ordre.

¿Las gasta per la vora exterior? Un calavera, capás de fer qualsevol barbaritat...

—Sapiguent entendre 'l llenguatge de las sabatas—diu que diu lo descubridor—desapareixen las dificultats ab que avuy tropessa 'l comers de bona fe, las relacions socials resultan més claras y la missió de la policia sumament fácil.

Y té rahó que li sobra. Si á la *escarpologia* no li passa lo que á la fisionomancia, la frenologia, la quiromancia y la grafologia, y la séva exactitut y eficacia quedan comprobadas, lo llenguatge del calsat será 'l verdader guia, lo millor orácul del home.

—Veyám—dirá 'l pare quan un jove li demani la filla:—ensenyim las sabatas.

—No li puch fihar á vosté—respondrá un comerciant á un comprador desconegut:—té massa menjadas las puntas de las botinas.

—¿Los talons gastats?—replicará un amo á un fulano que busca colocació:—no 'n prenc de dependents d' aquesta especie.

Jo, si haig de parlar ab tota franquesa, fins que la experiencia ho haja sancionat, no m' atreveixo á posar en la escarpologia la fé de que tal vegada es acreedora.

¿Que las sabatas enrahonan!... Potser sí.

Pero, per lo que toca á las mévas, consti que, per més que las he interrogadas, no més las he pogut entendre d' una cosa, qu' es la següent:

Quan lo calsat se gasta de la sola y del taló, y 's deslluheix de davant y de darrera ¿saben qué vol dir?

Que se 'n ha de comprar un altre de nou.

A. MARCH.

ENDRESSA

AL AMICH JAUME ROIG CORDOMÍ.

Era un destorb, ja ho sé, y molt mes per l' home que com tú s' ha d' estar de nit y dia sobre 'l «Debe» y «Haber»; pro 'l qu' es aquesta l' has ben errada!

Has perdut d' un plegat geni y figura, has perdut d' un plegat tot lo caràcter y has perdut mes á mes, conta com vulgas, lo valor d' ella!

No 'm creya que tinguesses las entranvas que al fé aixó has demostrat; proteccionista sempre dius que has sigut; de cop y volta tos fets te venen.

¿Que 't costava dos rals cada senmana! També davas per viure á tot un gremi. Y avans de tot aixó, molt mes valia fé' un sacrifici.

La plassa s' ha mogut; tendeix á baixa

'l pel que de molt temps car 's venia, y als respalls cars de sí, ja avuy los donan já calé 'l rengle!

Vist aixó m' hi enutjat, y al cas me trobo de dirte ab veu de baix lo mes profundo ¿qué n' has fet de la barba? Cuyta, dígho, ¿quin mal te feya?

J. ABRIL VIRGILI.

EMPEDRATS

«L' Ajuntament ha acordat destinar la suma de trenta mil duros á la conservació dels empedrats...»

De tant en tant y ab una regularitat que per lo mateix intriga, surt aquesta noticia, barrejada ab los extractos de las sessions del cos municipal.

Trenta mil duros per la conservació dels empedrats de Barcelona...

A primera vista, ni la cantitat del gasto ni la freqüencia ab que 's realisa tenen res de particular.

Barcelona es una ciutat molt gran—més gran que Reus;—la superficie dels séus empedrats es inmensa, y salta á la vista que á *gran cosa*, corresponen grans gastos de conservació.

Pero, aixís com enrahonant la gent s' entén, meditant y donant voltas á las ideas... la gent acaba per no entendres.

La idea mare aquí es aquesta: trenta mil duros invertits, ab molta freqüencia, en la conservació dels empedrats de Barcelona... Luego 'ls empedrats s' espatllan; per lo tant hi ha algú que 'ls fa malbé...

Perque, si ningú 'ls fés malbé ¿haurian d' adobarse?

Comprin un barret y désinlo al armari: tota la vida será nou. Empedrin un carrer y no l' espatllin: sempre semblará empedrat d' ahir.

¿Qui 'ls espatlla 'ls carrers de Barcelona?

No 's necessita gayre talent per averiguarho.

Fixinse en qualsevol carrer empedrat de nou: ahir, las brigadas van acabarho; avuy s' obra al servey públich...

La gent hi passa, hi traspassa, torna á passar: va y vé, s' atura, entra á las botigas, surt de las escalas...

¿Cóm está 'l carrer empedrat de nou?

Nou y flamant. ¿La gent ray, que no enfonza las pedras ni destruheix los nivells!...

Pero, ara hi passa un cotxe, ara un altre, ara un carro y ara dos...

¿Qué 'ls sembla del empedrat?

¡Hum! Ja no fa tant goig... ja hi ha una pila de pedras enfonzadas.

Espérinse: ara vé una companyia de gas que ha de colocarhi una canyeria. Desempedra una faixa del carrer, posa 'ls séus tubos, torna á entatxonar las pedras... y ja tenim la feyna feta.

¿Cóm está ara 'l carrer?

Pitjor que avants. Las petjadas, las injurias fetas al empedrat per la companyia del gas, ja no 's borrarán may més...

Y per acabar d' arreglarho, vé la societad d' ayguas á fer també la séva canalizacioneta...

Torna á alsar las pedras, torna á colocarlas y torna á anarsen á passeig tan satisfeta com si tal cosa.

¿Quina cara fa ara l' empedrat?

Cap: l' adoquinat que ahir era nou, pla, llis, ja no té cara ni ulls: lo qu' era carrer, es una série

de sots y trenca-colls, un barranch... ab aceras y clavegueras.

¿Quí ho ha fet malbé tot alló?... Los cotxeros y carreters y las empresas de canalisació.

Per qué 'ls empedrats no 'ls subvencionan ells, ja qu' ells son los que 'ls espatllan?

Lo ditxo ho canta anys há:

—Qui trenca, paga.

¿Per qué 'ls que aném á peu hem de pagar lo que han trencat los cotxeros y las empresas d' aygua y gas?

MATÍAS BONAFÉ.

UN PUNT D' HOME

(RIGUROSAMENT HISTÓRICH)

Un avaro que 's trobava
á las portas de la mort,
al metje que 'l visitava
vá notar cert desconhort.

Efectivament, lo mal
havia prés tant de peu,
que va ordenar que 'l malalt
se reconciliés ab Deu.

Y aquell, qu' encare tenia
lo coneixement prou clar,
mentres lo pols li prenia
així al metje va parlar:

—¿Li sembla, senyor Doctor,
que no té remey mon mal?
—Poquet á poch, no senyor,
fins are jo no he dit tal.

Es grave 'l cas, mentiria
si li deya lo contrari;
mes la ciencia avuy en dia
té un poder extraordinari
y no desconfio... en fi...
que potser... vaja, veurem!...
Y l' avaro interrompí:

—Bé, ja veurá, á pams parlém.

Si una gerra li donava
ben plena d' or, m' assegura
que pera 'l meu mal trobava
desseguit radical cura?

—¡Ah! no, aixó may!

—¿No? ¡Marina!

digué, cridant á sa esposa:
vés abaix, entra á la mina,
y veurás alsant la llosa
una gerra d' unsas plena.
Pórtala.

—¿Pro qu' en vols fé?

—Ves á buscarla!

—'M fas pena!

—Ja ho veurás lo que 'n faré.

Si ni l' or—digué al Doctor—
no pot tornarme á la vida,
m' hi vull... daixonsas ab l' or
puig sa eficacia es mentida.

JAPET DE L' ORGA.

LLIBRES

TRADICIONES PERUANAS por RICARDO PALMA.—TOMO II.
—La casa Montaner y Simón ha donat á llum notablement
imprés lo segón volúm de l' obra mestre del gran escriptor
peruá. Res mes interessant que aquesta serie de quadros his-
tòrichs que 's remontan á la dominació espanyola en aquell
país. Ricardo Palma está identificat ab las cosas de aquell
temps, las evoca, las fá revivre ab una veritat pasmosa. Se

coneix que ha anat á buscar los datos en lo fondo de olvidats
arxius; pero 'l coneixement íntim de la mateixa que tracta,
de poca cosa li hauria servit, si als dots de investigador pa-
ciensut no reunís una imaginació desperta, un ingeni fresch
y brillant y qualitats superiors d' escriptor correcte capás
de mantenir en aquells llunyans païssos l' esplendor y la
puresa de las lletras espanyolas.

Los editors prestan un gran servey á la literatura pátria
nutrint la interessant biblioteca que vá unida ab la publi-
cació de la séva popular *Ilustración artística*, ab obras com
la de Palma tan justament celebrada y tan digna, en tot
concepte de admiració. No sols han de agrahirlos aqueixa
noble iniciativa que 's preocupan del exahirlos literari,
sino 'ls que anhelan la fraternitat entre la mare Espanya y
las Repúblicas del altra banda del Atlántich.

Lo volum II de *Tradiciones peruanas*, igual que 'l primer,
vá ilustrat ab notables dibuixos de Nicanor Vazquez.

LA CRISIS CONTEMPORÁNEA. LA CONTRADICCIÓN POLÍTICA
por ANTONIO ZOZAYA.—Forma aquesta obra 'l volúm
LXVII de la *Biblioteca económica filosófica*. Es un treball
de doctrina política, escrit ab una gran amplitud de criteri
é inspirat en las ideas adelantadas que l' autor professa.
En los actuals temps de general rebaixament, las obras de
aquesta naturalesa que miran á las ideas y no als apetits
grossers de la política al us, son un verdader consol per
totas las conciencias honradas que 's preocupan del progrés
y s' interessan pel bé de la cosa pública.

UN PELEGRÍ MES

—¿Ningü 'm vol deixá un durot?
Pues nada, seguim la broma:
vaig á vestirme d' obrer
y 'm llogo per aná á Roma.

FRANCO
García / 19

A CONTEIXEMENT ARTÍSTICH

Altras obras rebudas:

*** ¡¡PER MASSA!! Monòlech original de *Joseph Barbany* estrenat a Novedats la nit del 26 de febrer de 1894.

*** LO MESTRE D' ESCOLA. Monòlech original y en vers per *D. Bernabé Lloréns Collell* estrenat al *Teatro Goula de Sant Felú de Guixols* lo dinou de mars de 1894.

*** LA PUMILETA.—Comedia de costums catalanas en dos actes y en vers, original de *D. Joaquim Riera y Berrán*, estrenada a Novedats la nit del 20 de octubre de 1893.

*** UN BON DEBUT.—Comedieta de broma en un acte y en prosa, original de *D. J. Armengol y Sebastia* estrenada 'l 26 de febrer últim en lo teatro *Romea*.

*** LA MUJER, visto por el cristal de sus defectos; producció'n literaria original de *Don Carlos de Vilar y Pascual* precedida de un prólogo de *D. Francisco Fernández Rueda*.

*** EL MATRIMONIO.—Dos episodios. Composició'n en verso, original de *D. Antonio Tello*.

RATA SABIA.

Teatros

LICEO

Ja era hora de que 's tornés a obrir. La companyia de opereta *Palombi* ha sigut molt ben rebuda. Conta ab un personal numerós y escullit, te un coro de donas de primera y presenta las obras vestidas y decoradas de una manera molt vistosa.

Fins ara s' han posat en escena *La figlia de madame Angot*, *Le campane de Corneville* y *La Mascota*.

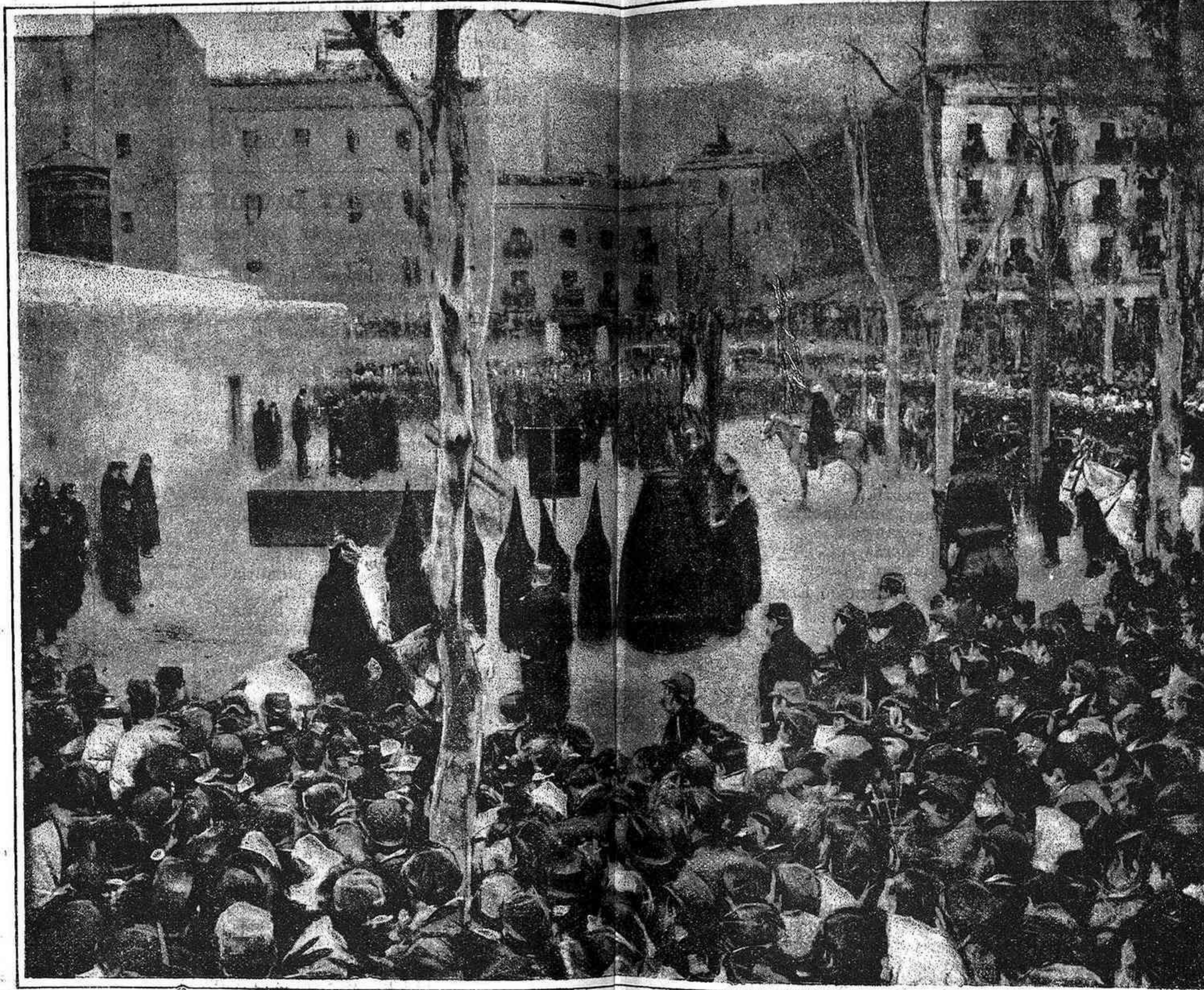
En las tres produccions han anat desfilant los principals artistas de la companyia, sent acullits tots ells ab verdader agrado. No 'm detinch a particularisar, per no cometre involuntarias omisiones.

Ja anirém enterant al públich, á mida que 's presentin las produccions novias que s' anuncian, de las quals sembla que será la primera, la titulada: *Il venditore di ucelle*.

LIRICH

Desde que la *música di Cámara* s' ha posat al alcans del públich que per una pesseta s' instala á las galerias, succeheix qu' escassejan los concurrents als palcos y butacas, com si existís una especie de incompatibilitat entre 'ls filarmónichs de rassa y 'ls que van al teatro á lluhir 'l garbo ó 'l vestit. No 's comprén á que obeheix aquesta oposició de classes en lo temple del art. La *Societat catalana de concerts* contava avants ab l' apoyo dels uns y 'ls altres: cara pagan la seva imprevisió aquells que creyent fer concerts á proba de bomba ván suprimir al públich de las galerias. Avuy los poruchs ó 'ls que 's prevalen de la por per no fer gastos, diuhen:—¿Cóm volén que aném al *Lirich* si las galerias son obertas?

Y aixis estém. Artísticament los concertistas que ab tanta maestría executan los escullits programas recullen avuy mes aplausos que may, demos-

GARROTE VIL

Quadro al oli de Ramón Casas, esposat á la galería *Paris* y destinat á l' Exposició del *Champ de Mars* de París.

trantse una vegada mes que 'l bon gust artístich y l' afició á la gran música, resideix principalment entre 'l públich, que no acut al teatro á lluhir sino á gosar. Lo concert del diumenje sigué un éxit continuat.

ROMEA

Res de nou durant la senmana que acaba de transcórrer.

En la próxima tindrà efecte l' estreno del nou drama: *La serp de la gelosia* original del Sr. Reig y Fiol.

TIVOLI

La companyia de sarsuela *Elias*, una de las més ben equilibradas que avuy existeixen á Espanya, ha inaugurat sas funcions ab un éxit extraordinari. Tan gran com es lo *Tivoli*, encare resultava estret pera contenir á la inmensa concurrencia que hi assistí 'l dia de la inauguració.

L' husar, sarsuela atortunada, s' ha presentat de nou enriquida ab dos novias decoracions degudas al Sr. Soler y Roviroza, representant l' una l' interior de un fort després de demolit per las tro-

pas, y l' altra 'l campament en l' acte de celebrarse una missa de campanya. Las dos produheixen molt bon efecte. L' obra ha trobat lo mateix éxit animat qu' en l' anterior temporada.

Además, s' ha posat en escena *El duo de la Africana*. La execució á cárrech de la Srta. Martínez, del Sr. Alcántara y del Sr. Pinedo, sortí molt ajustada, mereixent los aplausos del públich, tan aficionat á las comparacions. La decoració final, que representa la sala del teatro vista desde l' escenari, produheix molt bon efecte.

NOVEDATS

S' ha acabat la quaresma.

Lo que no s' ha acabat encare es l' éxit del drama sacro *Jesús de Nazareth*, que continua representantse, no haventhi actor que no l' elegeixi pel dia del seu benefici.

Satisfeta ha d' estar l' empresa, ja que 'ls resultats han correspost plenament als grans sacrificis que s' imposá presentant l' obra de una manera tan digna.

CATALUNYA

La companyia de aquest teatro ha guanyat molt ab lo reforç del intelligent actor Sr. Riquelme y de la seva esposa Sra. Salvador, qu' es una notable artista.

Com á novedat s' ha posat en escena *La noche de San Juan*, lletra de Sierra y música de Valverde (pare y fill). Aquesta producció es un bonich quadro de costums montanyesas: no hi ha que buscar en ella ni *desplantes*, ni *flamenquerías*; en cambi, te molt sabor local, y si no entussiasma, ni fa partir de riure, resulta sumament agradable. Lo libre está escrit ab galanura, y en la música descollan los coros, un dels quals tingué de ser repetit á las vivas instancias del públich.

Ab la sarsuela *D. Luis el tumbón* debutá la senyoreta Gómez, artista dotada de molt apreciables condicions.

Está en ensaig lo sainete *La verbena de la Paloma*, lletra de Ricardo de la Vega y música del mestre Brétón. Aquesta obra ha sigut á Madrit un dels éxits més extraordinaris de la temporada.

GRAN-VIA

La de San Quintín ha anat proporcionant molt bonas entradas.

Per ahir dijous estava anunciat l' estreno del drama de Bjornson: *Una quiebra*.

Ja tenim, donchs, tela tallada pera la senmana próxima.

Dilluns tindrà lloch en aquest teatro 'l benefici del simpátich actor Sr. Montero.

Lo programa es tant interessant com variat. Se compon de l' aplaudida comedia de broma en tres actes *Ni la téva ni la méva*, la popular pessa catalana *La teta gallinayre* y 'l famós *Ki-ki-ri-ki*, prenenthi part lo beneficiat.

Celebrarém que tingui un plé.

CIRCO EQUESTRE

Lo de sempre: *La espada de honor*, obra ó mani-obra que ha arribat ja á la centésima representació.

Bé es veritat que l' han ajudada *El rey que rabió*, *Orfeo en los infiernos*, *El pañuelo blanco* y altres produccions sempre aplaudidas.

En aquests últims temps s' han donat uns *menús* tan abundants, que ni á ca l' Afarta-pobres.

Y ab tanta basofia per dos tristos rals, no 'n vulguin més de gent.

N. N. N.

FLORS D' ESPANYA

(SEGONA PART)

—Aquí molts timadors corran tan de dias, com de nits, estafant sovint al pròxim sense véures perseguits.

Y mentres que lliure 's troba aquell que viu d' estafar, á la molt *Bella Chiquita* fins la privan de ballar.

—Per xó 'm deya ab certa gracia un fabricant de fideus, qu' es licit *fer corra l' unglá* y un delicté móure 'ls peus.

—A las elecciones passadas (y aixó jo ho puch ben jurar;) al obrirse los colegis ja no vaig poder votar; puig los senyors de la *mesa* perque votant no 'm cansés, tenian l' urna tan plena que no hi cabia res més.

—Jo també del méu colegi encés d' ira vaig fugí al veure que un burot guerxo havia votat per mí.

—Home 's troba en nostra patria de molt *pesquis* y talent que no pot portar camisa ni menjá' un bon aliment; pero en cambi in veus un altre que matant toros no més reb elogis, bons regalos, honors, títols y dinés.

—Aixó vol dir que aquí Espanya los sabis estant perduts y una gran protecció tenan los que tractan ab banyuts.

—Los astuts fills d' Alemania, que res tenen de formals, par ous dels bons ens envian ous que son artificials. Y 'ns fan tals *engallinadas* y 'ns volen llevar la pell perque 's creuen que nosaltres tots tenim llana al clatell.

—Aixó fa temps que ho sabia y no 'm vé pas gens de nou: ¡los alemanys sempre buscan amagarnos ben bé l' ou!

—Las orellas d' un riffenyo espia, lleig y mussol ens van costar mil pessetas

y la mort d' un espanyol, y 'l riffenyo va quedarne tant alegre y tant content que voldria que d' orellas n' hi poguessin tallar cent.

—Donchs jo que no soch riffenyo no puch menos qu' exclamar: ¡A n' als espanyols per burros ens tindrian de penjar!

—Per encendre ahí un cigarro tres cents mistos vaig gastar, malehint cent mil vegadas lo car vici del fumar.

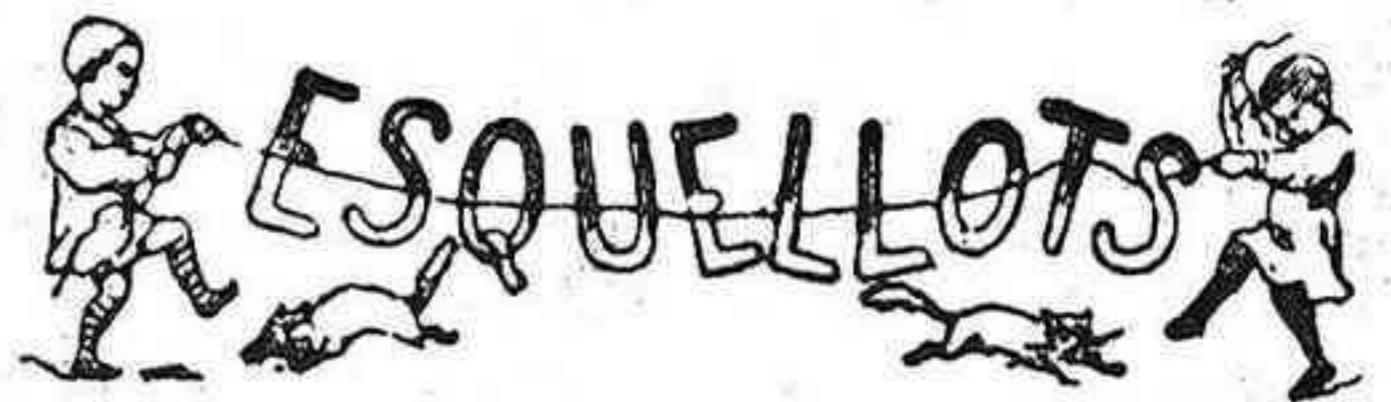
Mes quan á fumarlo anava satisfet y molt content, me 'l va apagar desseguida una miqueta de vent.

—Per encendre un *coracero* jo deu capsas vaig buidar y quant ja encés lo tenia... ¡la dona me 'l va llensar!

—Tenim «Hijas de María» que van á sentir sermons; pro cantan cansons flamencas y usan termes molt grassóns. Si 'ls agrada aná á l' iglesia, molt més las engresca 'l ball; de la cuyna sempre fugen y aborreixen lo treball.

—Y en cambi, noy, tenim monjas que naps pelan, regan cols y son tant treballadoras que á la nit... planxan llansols.

FRANCISCO LLENAS.

Com á tribut de consideració al notable artista Ramón Casas, publiquem en lo present número la reproducció directa del notable quadro *Garrote vil*, qu' en aquests últims dias ha sigut exposat en lo Saló Parés, atrayant numerosos visitants. Lo quadro está ara camí de París, diventse exposar en lo Saló del *Champ de Mars*.

La reproducció que publiquem, si bé dona una idea de las líneas y de las massas, no pot donarla, dat que per aixó la fotografia es impotent, del colorit y de aquella especie de boyrina matinal que embolcalla 'l conjunt de la composició, y qu' es un dels mérits principals del quadro.

Ramón Casas s' ha posat ab la seva obra á l' altura dels mestres més celebrats de l' escola moderna.

Tractant de justificar *El Diluvio* la presencia de un dels seus redactors á Montserrat, ahont, segons *El Correo Catalán*, doná probas de gran *religiositat y devoció*, treu á colació 'l refrán que diu: «á donde fueres haz lo que vieres.»

Y consigna també que aquella preciosa joya tan visitada de propis y extranys está «secuestrada por unos frailes que, cual señores de horca y cuchillo, disponen allí absolutamente de todo.»

¡Es molta veritat! Disposan de tot, fins del seyyor Lasarte, que á pesar de sas relacions íntimas ab lo *Diluvio* ha arribat á ferse célebre per las só-

LAS TACAS DEL SOL

vas inclinacions místicas á cada dos per tres manifestadas, davant dels frares de aquell famós monestir.

Y una de dos: aquí sobran ó bé 'l montse-r-ratí Sr. Lasarte, ó bé las ideas lliure-pensa-doras de que á cada punt blasona *El Di-luvi*.

Lo descobriment que s' ha fet al escorxador de Barcelona, inspira verdadera repugnancia á tots los consumi-dors de carn. Sembla haverse averiguat que alguns caps de bestia malalts ó morts de ma-laltia, son allí sacrifi-cats y entregats al con-súm públich.

Y després de aixó assómbrinse de la crei-xent mortalitat de Bar-celona.

Ha obrat santament lo Sr. Collaso suspen-t d' empleo y sou als principals empleats de aquell establiment. Pero farà millor, si de-purant los fets, entrega als culpables á l' acció dels tribunals de justicia, prenent si es precís, part en causa, en nom de la salut de Barcelona.

Es curios notar qu' exercia 'l càrrech de Director del matadero un tal Sr. Aymerich, persona que vá ser col-locat en un puesto tan important per pur fa-

voritisme polítich, ja que com á mérit únich reu-nia 'l de ser *conserje* del cassino de la plassa Real.

No es extrany, per consegüent, que de aquells polvos surtin aquests llots. Los regidors fusionis-tas que per afavorir á un dels seus van colocar al Sr. Aymerich en la Direcció del escorxador, moral-ment son responsables dels gatuperis descuberts pel Sr. Collaso.

Com cada any, D. Jaume, 'l dia del dijous sant, va obsequiar á dotze pobres ab un ápat de pri-mera.

Com cada any, los pobres van poder dir:
—Si nosaltres menjém aixó ¿qu' és lo que men-jarán els bisbes?

Desconsoladora filosofia, que per una part om-pla 'l ventrell y per altra part deixa l' enteniment més en dejú que may.

En lo *menú* servit espléndidament pel restaurant de Fransa, hi figuravan, entre altres, los següents plats:

«Filete de merluza á lo cardenal.»

—¡Mes tacas! ¡quina vergonya!
Ja cal que fassi 'l cap viu
y que 'm renti bé la cara...
¡Me convé lluhí al istiu!

«Filete de lenguado á lo León XIII.»

Aixó de comparar los cardenals ab los llussos, la veritat, se 'm figura qu' es una mica irreverent. Menos mal si 'ls haguessin comparat ab los lla-gostíns, en consideració á que tant aquest marisch com los cardenals, van vestits de vermell.

Lo mateix pot dirse de Lleó XIII y 'ls llengua-dos.

Algún pobre podrá dir:

—Lo que més m' ha agradat, ha sigut la llengua del Pare Sant.

Quan veig que l' Associació dels Pares de Fa-milia denuncia á *El Globo* de Madrit, per haver donat una ressenya crítica dels sermons predicats durant la senmana santa, no puch menos de pen-sar en la significació de certs escrúpuls, atés que un periódich de aquella capital, *El Heraldo*, ha publicat la noticia que traduheixo á la lletra.

Prenguin alé y llegeixin que val la pena:

«Tres individuos promogueren anit un esbalot

en una casa de lenocini, per no voler pagar certs drets de aduana en las fronteres de Citerea. Acudiren los guardias y 'l portaren á la prevenció.

» Dos d' ells optaren per pagar y sigueren posats en llibertat; pero l' altre, segons sembla, 's negá á ferho, alegant qu' era representant de la *Societat de Pares de Familia*, y fins posá de manifest una *cartilla* sellada. No li valgué aquesta circumstancia y aná á raure ab los seus ossos al govern civil.»

* * *

Un individuo de la piadosa associació que procedeix en aquesta forma ¿no es veritat que mereix un premi?

Perque si tots los que passen las fronteres de Citerea 's neguessin resoltament á pagar los drets corresponents, las sacerdotissas de Venus no tindrian més remey que plegá 'l ram, y moltas serian las que, no tenint costum de treballar, implorarian un refugi en lo convent de monjas arrependidas... ó per arrepentir, ¡qué diable!

Aquesta y no altra es la moral teórica y práctica dels Pares de familia, amants de divertir-se sense gastar un céntim.

* * *

Y encare hi haurá enemichs de las teorías darwinianas.

Decididament: certs individuos de la *Fulla* descendeixen del *mico*.

No s' ha pogut descobrir al lladre que fa poch dias va robar un rellotje d' or al eminent poeta D. Joseph de Echegaray.

Si 'l lladre en qüestió professés certas teorías respecte á la propietat de las obras dramáticas, y s' empenyés en exténdrelas als rellotjes, podria dir:

—Senyors: jo no he robat res; jo no he fet més que apoderarme del rellotje del eminent autor, ab l' idea de *ferne un arreglo*. Y la proba es que apenas vaig tenirlo en poder meu, vaig durlo á una caixa d' empenyos á descambiarlo ab diners, fent-lo passar per propi.

Y la veritat es que no faltan autors que pretenen passar per *originals* y procedeixen en la mateixa forma.

Entre 'ls grans mérits que s' atribuheixen al tomo de poesias de D. Frederich Balart, titulat *Dolores*, lo principal es la sinceritat del sentiment ab que canta las anyoransas que sent per la séva difunta esposa.

Tots los crítichs en aquest punt están conformes.

Y á pesar de tot, lo poeta inspiradíssim vá ser obsequiat ab un banquet pels seus admiradors: y 'l poeta vá acceptar l' obsequi, en detriment manifest del viudo inconsolable.

Vels'hi aquí un cas que revela ab quanta facilitat l' alegría 's transforma en anacreónica, y la copa del dolor en copa de Xampany.

Serveixi de compensació á las moltíssimas vegadas en que la copa de Xampany se transforma en copa del dolor.

La corrida de toros del diumenje vá ser molt desigual, y 'l públich no vá sortirne massa satisfet.

Lo que més vá cridar l' atenció dels concurrents sigué la presencia del president, D. León Guerrero, (¿eh quin nom mes fiero?) que al presentarse al palco estava sumament emocionat, com si las banyas dels toros poguessen arribar fins á aquellas alturas.

Que li ha de passar espero,
perque tot' aqueixa pó
barrejada ab l' emoció,
la vritat, no fá *Guerrero*.

* * *

En cambi si la corrida de toros vá ser fluixeta, las dos de pilota, ab que s' ha inaugurat la present temporada sigueren espléndidas, superfinas, entusiastas y exhuberants de incidents los més variats é imprevistos.

Diumenje y dilluns los aficionats al ayros joch celebraren una verdadera Pasqua.

Lo xiquet d' Ondarroa y l' esquerrá de Abando (blaus) y en Beloqui y l' Echeveste (blanchs) se portaren com uns héroes. No 'ls diré sino que 'l diumenje, igualat lo partit al tanto 49, guanyaren los blaus; y que 'l dilluns sortiren vencedors los blanchs, després de haverse igualat lo partit al tanto 48.

D' emocións y entussiasme no 'n vulguin mes.

Lo Frontón estava numerosa y brillantment concorregut.

Entre dos reverendos, dels que ab mes afany treballan pel bon éxit de la pelegrinació á Roma, varen crusarse las següents paraulas:

—Jo cada día estich mes entussiasmat.

—Igual que jo.

—Ja sabs que á mi m' agradan molt las hortallissas... y diu que las de Roma son superiors. De manera que se 'm fá aygua á la boca quan penso ab lo gran tip que 'm faré de *cols romanas*.

—Oh, donchs mira, jo no penso variar de sistema, y mentres puga continuaré atracantme de *bledas* espanyolas.

Es notable l' estadística comparativa de la mortandat dels porchs mallorquins los anys precedents y la que hi ha hagut en l' actual, després de subjectarse als gustosos animalons á la vacuna del doctor Ferran.

D' entre 4,786 porchs pertanyents á 396 propietaris, l' any anterior, sense vacuna, van morirne 2,217.

Y de 4,117 que aquest any s' han vacunat, únicament n' han mort 292.

A l' any 92, sense vacunació, lo terme mitj de mortadat va ser de 46 per 100.

L' any actual lo terme mitj ha baixat al 7 per 100.

Lo Doctor Ferrán s' ha fet digne de que li regalin una sobrassada d' honor, llarga com d' aquí á Mallorca.

A las moltas personas que 'ns escriuhen demanant exemplars del aplaudidíssim juguet *Jesús, María, Joseph!* original del popular escriptor C. Gumá, devém manifestarlos que aquesta afortunada obra, unánimement celebrada per tots los periódichs serios que s' ocupan de teatros, está ja en premsa y s' posará en venda la senmana entrant.

Schwartz en alemany vol dir negre.

Donch bé: 'l senyor Schwartz ó com si diguessim lo Sr. Negre, junt ab los Srs. Blanch (D. Joseph y D. Jaume) han sigut designats per confeccionar lo presupost corresponent á la comissió de Governació del Ajuntament.

Ja tenim, donchs, una segona edició de la coneguda pessa del Sr. Aulés: «*Dos blanchs y un negre*.»

Y barrejant *negre* y *blanch* no será estrany que surti un presupost molt *pardo*.

CATALUNYA PINTORESCA

Per noyas frescas y amables,
y laboriosos obrers

y reconets agradables,
no hi ha res com Granollers.

Un eco del altre mon.

Segons escriu un corresponsal de Buenos Ayres, en Vico, després del fracàs del teatro Orrubia, anà á La Plata, y allí sols pogué donar duas funcions.

Per fi, després de uns vuit dias de complerta inactivitat, va marxar acompanyat de sos dos fills á Chile pera arreglar algún negoci, deixant á Buenos Ayres la companyia, ó 'ls restos d' ella, en espera de que 'ls envihi á buscar.

Y diu textualment lo corresponsal:

«Aixó indica que no hi ha doblés, y ho fa creure més lo corre 'l rumor de haver demanat á un país nostre, qual nom es molt conegut á Espanya y aquí per sos regis donatius, una forta cantitat que hi ha qui fa pujar á uns 12 mil duros or. Se creu ab molt fonament, que tal petició li fou denegada.

»No hi ha dupte de que molt ha contribuít al mal resultat de sa *tournee* l' estat gens satisfactori en que 's troba 'l país; pero bona part de culpa hi té la deficiencia de la companyia, los disgregaments notables que ha suferit y la falta de tacte administratiu que per complert li manca al Sr. Vico.»

May ab més tristesa podem dir que aquest es un eco del altre mon.

Diuen que á Montserrat se tracta de construirhi un grandió hotel y un bon número de chalets.

Ja ho deya un ranci admirador del Montserrat antich:

—Lo dia que va arribar lo carril allí dalt, va arribarhi 'l mal esperit.

Y ara dirém nosaltres ab Victor Hugo:

—Esto matará á aquello.

Un perfumista feya l' amor á una casada y 'l marit un dia 'ls va sorprendre, en lo moment en que aquell li regalava una capsa de polvos d' arrós.

—Ara si que no 'us escapéu.—digué 'l marit.— Vos hi sorprés en *fragant* delicte.

Y tenia rahó que 'l delicte era *fragant* perque 'ls polvos d' arrós eran *perfumats*.

Ta boqueta m' entussiasma,
tos ulls m' están fascinant.
ta boca 'm causa deliri
y ton dot me fá somiar.

PEP ROMANSOS.

Si es cert que jo hi fet lo *mico*
per ta cara tan bufona,
també 'm puch ben alabar
que per mí... feyas la *mona*.

M. BONAPASTA.

Los tèus ulls llansan espurnas,
los meus fletxas per miradas,
y al mirarme quan jo 't miro
sembla que 'ns veyem las caras.

J. GUASCH Y E.

Certa nit que jo cantava
dessota del tèu portal,
vaig sentí una veu que deya:
—Veste'n à dormi', animal!

J. BAGUÑA Y S.

Per un bés te don' la vida;
per una mirada 'l cor;
per un abra, ma ventura;
la llibertat, per ton dot.

J. ESCACHS Y V.

Pel carrer de casa tèva
ja uo hi passaré may més,
que are hi han vingut à viure
lo sastre y 'l sabater.

J. VILAR.

En la carrera de actor, la serenitat es una de las condicions mes necessarias y un dels recursos més preciosos.

En un teatro 's representava un drama del género terrible. En lo desenllás, la dama havia de morir victima de un cop de pistola.

Quan vel'hi aquí que al arribar lo moment crítich, la pistola va fer figa, y la dama, al deixarse caure à terra, exclamá sense inmutarse:

—¡Ay de mi!... ¡Muero, victima de la pólvora sin humo!

Entre dos amichs.

—Decididament, Carlets, tu ets un gran home.

—Yo?...

—Si, noy, y estich segur que morirás com César.

—¿Vols dir?

—Si, senyor: ó molt m' enganyo, ó morirás assassinat per Bruto.

—¿Mariano m' han dit que 't casas?

—Si, de dissapte en vuit.

—¿Y quién es ella?

—Una viuda molt caya.

—¿Ab una viuda 't casas? Donchs, ves alerta. Mira que 'l cor de las viudas acostuman à ser com las calaixeras de las casas de dispesa. Per més que 's fassi, en un calaix ó altre sempre s' hi troba alguna cosa deixada allí per l' hoste que se 'n ha anat.

Un pobre minyó que vá molt escàs de fondos, revela la miseria que se 'l menja, en lo deixat de la roba que vesteix y en lo atrotinat del sombrero que porta.

Lo barret sobre tot no pot anar.

Fins que un dia se li acut taparli part de las narfras, rodejantlo de una glassa.

Un amich séu lo troba al carrer, y li 'pregunta.

—Ay, ay ¿de qui portas dol?

Y ell respón:

—¿De qui vols que 'n porti? Del méu] mateix sombrero.

A un casat li preguntavan:

—¿Cóm' está la téva dona?

—No hō sé pas.

—¿Cóm s' entén?

—Fa ja molt temps que no li veig la cara.

—¿Y aixó? ¿Qué viviu separats?

—No; pero noy, l' ha dada en pintarse de una manera tan desafortada, que la pintura li veig; pero la cara no.

Un borni del ull esquert, fa l' amor à una xicota molt ingénua.

Y s' expressa ab un llenguatge tan apassionat, que la nena, convensuda del gran amor que li professa, exclama:

—Vaja, ja veig que li he entrat 'per 'l ull dret.

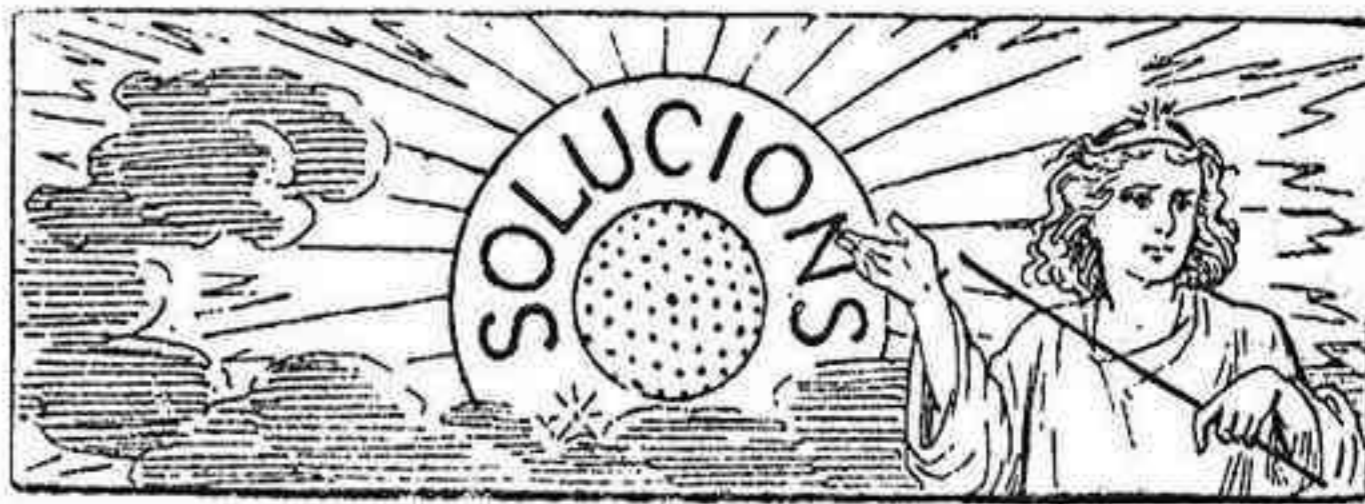
Davant del jutje, diu lo querellant:

—Sí, senyor, sí, reconech aquest mocador y puch assegurar qu' es meu.

—Aixó de assegurar...—diu lo jutje.—Tingui en compte que 'l mocador no té cap marca especial, y no olvidi que jo 'n porto un de idéntich à la butxaca. ¡Tingui!—exclama trayentse'l.

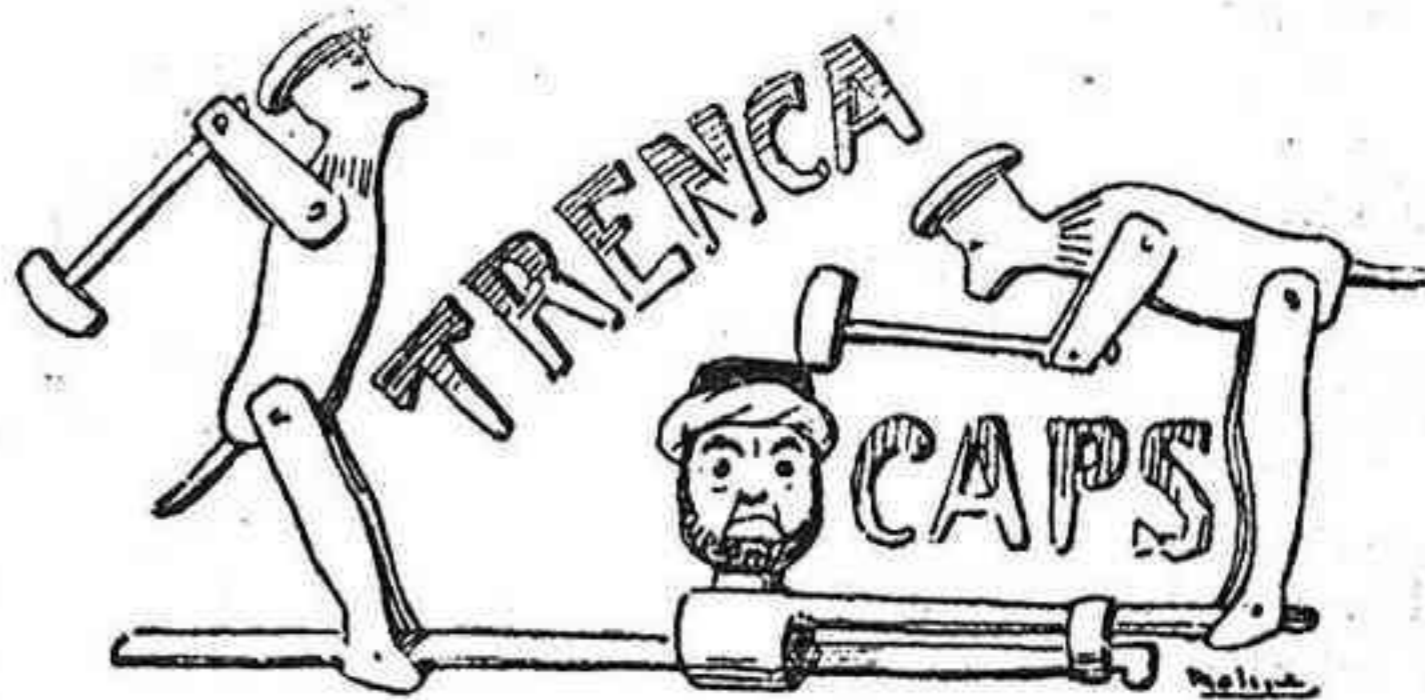
Y 'l querellant replica:

—Es que, senyor jutje, com aquest me n' han robats molts!....

A LO INSERTAT EN LO ULTIM NUMERO

- 1.^a XARADA.—*Po-li-car-pi.*
- 2.ª ID.—*Col-ma-do.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Casta-Tacas.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*El duo de la Africana.*
- 5.ª TERS DE SÍLABAS.—*PE TI TA
TI VO LI
TA LI A*
- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Salomé.*
- 7.ª INTRÍNGULIS.—*Milan.*
- 8.ª GEROGLÍFICH.—*Com més cosins més endins.*

XARADA

I

Si diví n' es lo séu rost're,
diví n' es també son cor:
si dolsas son sas sonrisas

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

EL PRACTICÓN

TRATADO COMPLETO DE

COCINA

AL ALCANCE DE TODOS, POR **ANGEL MURO**

Un voluminoso tomo de 960 páginas.

Ptas. 5

ALEJANDRO DUMAS (padre)

LOS TRES MOSQUETEROS

3 tomos.—Ptas. 3

VEINTE AÑOS DESPUES

3 tomos.—Ptas. 3

Última obra de **ÁNGEL GUIMERA**

JESÚS DE NAZARETH

TRAGEDIA EN 5 ACTES

Preu 2 pessetas.

COLECCIÓN DE LIBROS ESCOGIDOS

Ibsen, <i>La dama del mar</i> , y <i>Un enemigo del pueblo</i> , dramas.	Un tomo en 8.º—Ptas. 3
Barbey, <i>Las diabólicas</i>	Un tomo en 8.º—Ptas. 3
Teófilo-Gautier, <i>Nerval y Bandelaire</i>	Un tomo en 8.º—Ptas. 3
Sainte-Beuve, <i>Retratos de mujeres</i>	Un tomo en 8.º—Ptas. 3
Turguenev, <i>El Reloj</i>	Un tomo en 8.º—Ptas. 3

JESÚS

● Poema dramático en 6 actos y en vers ●
PER FREDERICH SOLER. Preu: 4 pessetas.

LITERATURAS MALSANAS

POR POMPEYO GENER
Un tomo 8.º Ptas. 4

CUENTOS

DE LA VORA DEL FOCH

PER

FREDERICH SOLER (Pitarra)

Un tomo 8.º Ptas. 2

CUENTOS DEL AVI

PER

FREDERICH SOLER (Pitarra)

Un tomo 8.º Ptas. 2

J. RIERA Y BERTRAN

LA PUBILLETA

Comedia en 2 actos
Preu: Ptas. 1'50

LA HOSTALERA DE LA VALL

Drama en 5 actos. Preu: Ptas. 2

LUIS TABOADA

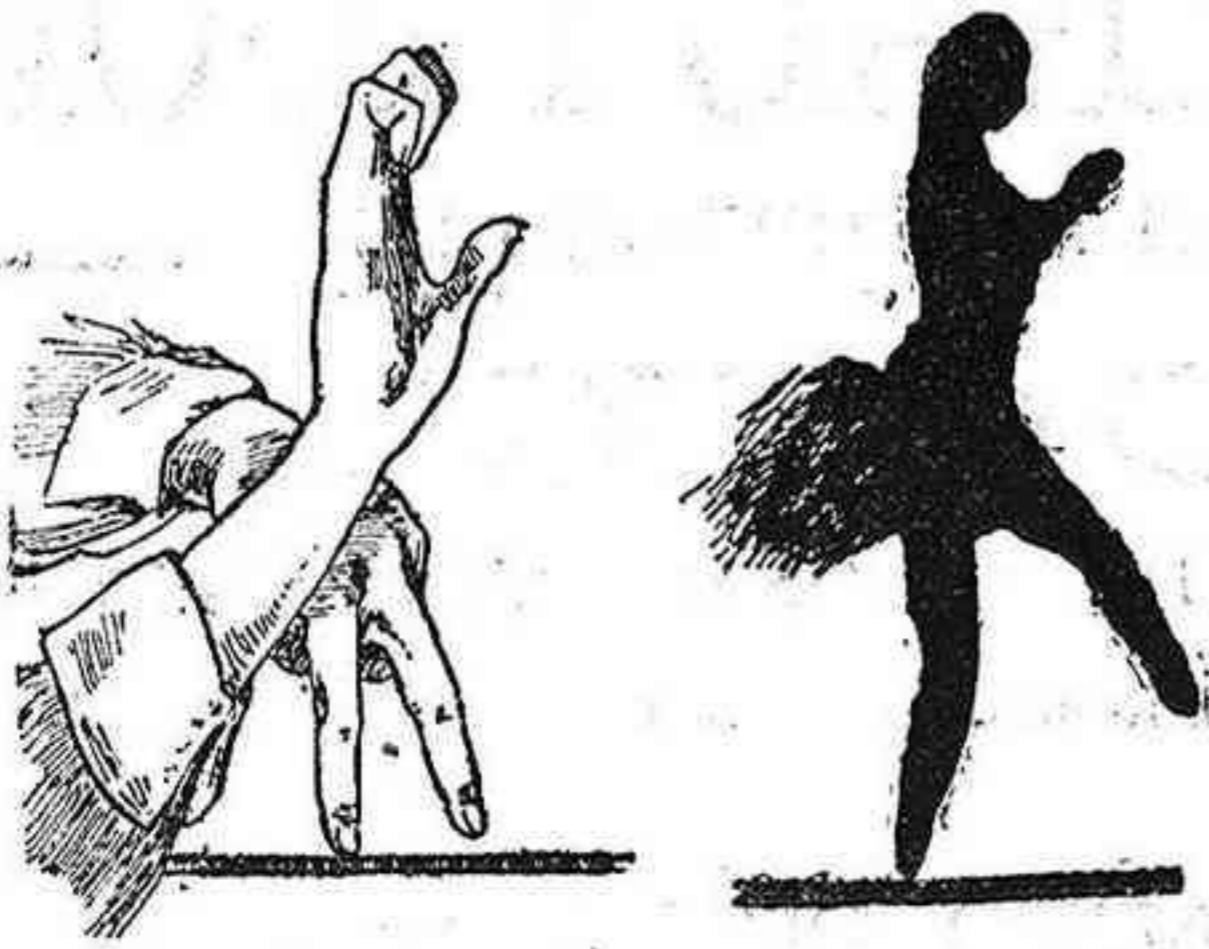
EL MUNDO FESTIVO

CON DIBUJOS DE A. Pons

Un tomo 8.º Ptas. 3'50

NOTA.—Totom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remeient l'import en libranses del Giro Mutuo, e se en sellos de franquerg al editor Lopez, Rambla del Mitj 20 Barcelona, la rebrá a volta de correu franca de port. No s'accepten d'estranyos, no remeient ademés a talo pel certíficat. Als corresponents de la casa en la torrau rebaxas

DISTRACCIONS CASULANAS

(De la obra *Tom-Tit* de la casa Fuentes y Capdeville.)

LA BAYLARINA

Estudihin lo dibuix,
coloquin las mans ben bé,
y ab dos ó tres probaturas
desseguida ho sabrán fé.

es també lo séu nom dols.
Prima-segona-tercera
ab gracia porta per nom,
y ab sas obras justifica
lo sentit d' eix nom hermós.
Es *Total* dels que sofreixen,
puig si algún pobre, tan sols
per l' *hu tres-invers* de Deu
li demana un tros de *dos*,
tot seguit sa blanca *hu-inversa*
una caritat li don.
Ab tals qualitats cautiva
la voluntat de tothom,
y ab tal passió jo l' estimo,
y n' es tan pur y grandíós
la *prima tercera-inversa*
que professo jo á la *Tot*,
que tant de nit com de dia,
sols ab ella penso jo.

J. BRUGUER CANER.

II

Ma *segona* es animal,
de *prima* 'n te la persona;
part de l' any *tres-invers* dona
y es dipòsit mon *total*.

ENDAVINALLA

Carn á la boca jo tinch
en tant qu' estich treballant,
y als ulls ¡ay! m' está picant
ingrat, aquell qui sostinch.

REY XICH.

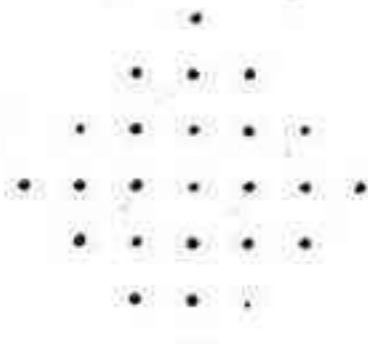
TRENCA-CLOSCAS

SILA GAUCA
LONDRES

Formar ab aquestas lletres lo títul de un drama catalá.

J. A. y F.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horissontal: consonant.—Sego-
na: objecte per enfardar.—Tercera: eyna de fuster.—Quar-

ta: nom de dona.—Quinta: nom de un cap de Catalunya.—
Sexta: silaba inversa doble.—Séptima: Vocal.

J. PADRÓ.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8.—Població catalana.
4 7 8 8 5 8 2.—
2 3 2 6 5 7.—Nom d' home.
2 3 2 6 7.—
4 5 8 5.—
4 5 4.—
8 5.—Nota musical,
2.—Vocal.
8 5.—Nota musical.
4 2 1.—Nom de dona.
1 5 6 5.—
2 3 2 6 2.—
2 3 4 2 8 7.—
4 8 7 1 5 1 7.—Nom d' home.
8 5 4 2 8 2 6 2.—Nom de dona.

P. PEDRAGOSA y P.

GEROGLIFICH

l 1
1 1 1
I
l 1
1 1 1

FRANCISCO ESTRADA.

CADA COSA A SON TEMPS

Durant tota la quaresma
no han fet res més que resar;
pero ara que está acabada,
¡au! vinga saltá y ballar.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asaltó, 63